

HÄLLEFORS
KOMMUN

Biblioteksplan för Hällefors kommun 2017-2020

Innehåll

1	Inledning.....	3
1.1	Hällefors kommun.....	3
1.2	Biblioteksplan.....	3
2	Styrdokument som lagar, planer och mål.....	3
2.1	Internationella och nationella styrdokument.....	4
2.2	Regionala styrdokument rörande bibliotek.....	4
2.2.1	Örebro läns kulturplan 2016-2019.....	4
2.3	Hällefors kommunala planer rörande bibliotek.....	4
	Kommunala mål och visioner.....	4
3	Ansvarsfördelning.....	4
3.1	Organisation.....	4
3.1.1	Huvudbibliotek och filial, skolbibliotek.....	4
3.1.2	Uppdragsverksamhet på entreprenad.....	4
3.1.3	Kommunala organisationen.....	4
4	Hällefors folkbibliotek.....	5
4.1	Stimulera barns och ungas läsning (Bibliotekslagen § 8).....	5
4.2	Samverkan över gränser.....	5
4.2.1	Läsfrämjandeplan (Bibliotekslagen § 7).....	5
4.2.2	Kulturgaranti – kultur i skolan.....	5
4.3	Tillgänglighet och delaktighet.....	6
4.3.1	Biblioteksrum.....	6
4.3.2	Mötesplats och kulturcentrum.....	6
4.3.3	Andra konstformer.....	6
4.3.4	Utställningsverksamhet.....	6
4.3.5	Kulturarv.....	6
4.3.6	Medieplan (Bibliotekslagen § 6).....	6
4.3.7	Digital delaktighet (Bibliotekslagen § 7).....	7
4.3.8	Prioriterade grupper (Bibliotekslagen §§ 4-5, §6).....	7
4.3.8.1	Barn och unga (Bibliotekslagen § 8).....	7
4.3.8.2	Personer med annat modersmål än svenska samt de nationella minoriteterna (Bibliotekslagen § 5).....	7
	Personer med annat modersmål än svenska.....	7
	Finskt förvaltningsområde.....	7
4.3.8.3	Personer med funktionsvariationer.....	7
5	Skolbibliotek.....	8
5.1.1	Handlingsplan för skolbiblioteksverksamhet i grundskolan.....	8
5.1.2	Biblioteksråd.....	8
5.1.2.1	Skola och förskola.....	8
5.1.2.2	Andra målgrupper.....	9
6	Uppföljning och utvärdering.....	9

1 Inledning

1.1 Hällefors kommun

Bergslagskommunen Hällefors är vidsträckt och består till stor del av skogsmark och många sjöar. Tätorterna, som också betraktas som serviceorter, är Hällefors och Grythyttan.

Hällefors kommun har under 2015 ökat sitt invånarantal till 7 032 vilket beror på en ökad inflyttning av utrikesfödda. Kommunen har haft organiserat flyktingmottagande sedan 1986. Långsiktiga prognoser pekar dock på en minskning i invånarantal.

Den största arbetsgivaren är Hällefors kommun och de flesta arbeten inom näringslivet är inom tillverkningsindustri och besöksnäring.

I kommunen finns förskolor, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning, hotell- och restauranghögskola, kulturskola och folkhögskola.

Hällefors kommun har fyra gruppboenden, seniorboenden, trygghetsboenden, personlig assistens, hemtjänst och två vård- och omsorgsboenden.

I Hällefors är andelen äldre invånare större och utbildningsnivån är lägre i förhållande till riket i övrigt.

Sammantaget medför detta utmaningar för den kommunala servicen från Folkbiblioteket såsom att anpassa verksamheten efter det moderna och mångkulturella samhället. Det medför allt från tekniska lösningar till levande mötesplatser för bildning och språkstudier.

1.2 Biblioteksplan

Enligt bibliotekslagen åligger det varje kommun och landsting att anta en biblioteksplan som speglar vilken biblioteksservice man ska ha i kommunen och som bestämmer inriktningen på biblioteksverksamheten.

Biblioteksplanen ska utgöra grunden för bibliotekets årliga verksamhetsplan, vara heltäckande, uppföljningsbar och rymma cirka 3-4 år.

Biblioteksplanen omfattar huvudbiblioteket, filialbiblioteket, skolbibliotek och deras samarbeten med andra kommunala enheter och biblioteksverksamheter.

Biblioteksplanen bestämmer biblioteksverksamhetens inriktning och omfattning på så sätt att medborgarens förutsättningar att påverka görs möjligt. Följbara inriktningsmål beskriver vad man vill utveckla till 2020.

Biblioteksplanen har tagits fram av Hällefors kommun i samverkan med: Regionbiblioteket i Örebro län, Hällefors bibliotek, Biblioteksråd och referensgrupp. Biblioteksplanen för 2017-2020 är antagen av Hällefors kommunfullmäktige den 28 juni 2016.

2 Styrdokument som lagar, planer och mål

Grund till planen finns i tidigare biblioteksplan, den regionala kulturplanen och bibliotekslagen liksom till vilka prioriterade grupper och förutsättningar som finns i kommunen. Biblioteksplanen följer tillämpliga lagar och utgår från relevanta styrdokument.

Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla. Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. (från Bibliotekslagen § 2)

2.1 Internationella och nationella styrdokument

Biblioteksplanen följer ett antal styrdokument, varav de viktigaste är:

- Bibliotekslagen (§§1-10, 14-17)
- Skollagen (2 kap. § 36)
- FN:s konvention om barnets rättigheter (särskilt artiklar 2, 3, 6,12)
- Diskrimineringslagen
- Bibliotekens internationella manifest (Unesco/Svensk biblioteksforening 2011, www.biblioteksforeningen.org)

I biblioteksplanens olika delar hänvisas till utvalda lagparagrafer från dessa.

2.2 Regionala styrdokument rörande bibliotek

2.2.1 Örebro läns kulturplan 2016-2019

Den regionala kulturplanen fokuserar på utvecklingsmål kring barn och unga, kultur för alla och samverkan över gränser. Regionbiblioteket bryter ner utvecklingsmålen i aktiviteter som berör folkbiblioteken i länet.

2.3 Hällefors kommunala planer rörande bibliotek

Kommunala mål och visioner

Kommunens inriktningsmål mandatperioden 2015-2018 har fokus på att Hällefors ska bidra/medverka till:

- Människors utveckling
- Möten som engagerar/stimulerar
- Ett öppet och tolerant samhälle

Hänsyn ska även tas till kommunens Äldreplan, Kultur- och fritidsplan, Integrationsplan och Jämställdhetsplan.

3 Ansvarsfördelning

3.1 Organisation

Bibliotekshuvudman är kommunen (Bibliotekslagen § 3).

3.1.1 Huvudbibliotek och filial, skolbibliotek

Hällefors bibliotek består av ett huvudbibliotek i Hällefors och en filial i Grythyttan. Skolbiblioteken är integrerat i huvudbiblioteks och filialens verksamhet.

3.1.2 Uppdragsverksamhet på entreprenad

På kommunens uppdrag bedrivs biblioteksverksamheten på entreprenad av Hällefors Bokhandel AB enligt avtal 2015-09-2018-08. Enligt avtal ska entreprenören utforma verksamheten enligt de beskrivningar som finns i Hällefors kommuns biblioteksplan och följa bibliotekslagen.

3.1.3 Kommunala organisationen

Hällefors biblioteksverksamhet lyder under Hällefors kommunförvaltning och dess bildningsverksamhet/ kultur och fritidsavdelningen.

4 Hällefors folkbibliotek

För att nå kommunens inriktningsmål ska biblioteken i Hällefors erbjuda ett brett utbud av böcker och andra media, kulturella program, möjligheter att studera och arbeta, attraktiva läsmiljöer och medborgarservice. Utbudet av medier ska präglas av allsidighet och kvalitet.

Vi ska ägna extra uppmärksamhet åt särskilda grupper. Dessa är enligt bibliotekslagen barn och ungdomar, personer med annat modersmål än svenska samt de nationella minoriteterna och personer med funktionsvariationer.

Verksamheten har som mål att

- stimulera barns och ungas läsning
- öka tillgänglighet och delaktighet
- öka samverkan med andra aktörer

4.1 Stimulera barns och ungas läsning (Bibliotekslagen § 8)

Grunden för språk och kommunikation läggs i barnets första år. Särskilt viktig är därför bibliotekets aktiviteter för de nyblivna föräldrarna, barnfamiljer och andra vuxna kring barnen. Samtidigt som biblioteket ska nå och arbeta för barnens läsning under hela deras uppväxt.

Inriktningsmål: Stimulera barns och ungas läsning

Aktiviteter som berör detta är att verksamheten ska:

- Utöka antalet publika aktiviteter som lockar föräldrar och barn
- Dela ut Hällefors kommuns gåvobok till nyfödda
- Tillhandahålla plats för sagoläsning med barngrupp
- Erbjuder sagostunder, även för barn med annat modersmål än svenska
- Ge lästips via sociala medier med fokus på unga

4.2 Samverkan över gränser

Biblioteket ansvarar för att samverkan sker med andra aktörer såsom med: studieförbunden, skola, förskola, fritidsverksamhet, omsorg, kulturskola, andra folkbibliotek i länet, Örebro Universitet och regionbiblioteket i Örebro län.

4.2.1 Läsfrämjandeplan (Bibliotekslagen § 7)

I samarbete mellan folkbiblioteket, förskola, grundskola, gymnasieskola, Barnavårdscentralen och Mödravårdscentralen ska en Läsfrämjandeplan tas fram. I bibliotekets Läsfrämjandeplan beskrivs specifika aktiviteter och projekt som varierar år från år avsedda att öka läslusten hos barn och unga.

4.2.2 Kulturgaranti – kultur i skolan

Hällefors kommun garanterar alla barn i förskolan 3 år till och med årskurs 9 ett professionellt kulturutbud varje läsår. Det rymmer musik, teater och dans i ett schema som säkerställer att eleverna nås av alla konstformer i variation under sin skolgång.

Inriktningsmål: Öka antalet samverkansaktiviteter med andra aktörer.

Aktiviteter som berör detta är att verksamheten ska:

- Samverka med nya aktörer
- Utöka utbudet av kultur i skolan med litteraturarrangemang genom samverkan mellan biblioteket och skolan

4.3 Tillgänglighet och delaktighet

4.3.1 Biblioteksrum

Biblioteksrummet består av de fysiska bibliotekslokalerna och biblioteket på webben. Samlingslokaler (för föreningsliv, möten och föredrag) och särskilda avdelningar för barn och ungdom är exempel på anpassad inredning och disposition för användarnas behov i verksamheten.

Bibliotekets webbplats är en lika viktig ingång till biblioteket som de fysiska lokalerna. Webbplatsen ska fungera som ett virtuellt bibliotek, och utgångspunkten för det virtuella biblioteket ska vara densamma som för den övriga biblioteksverksamheten.

Biblioteket ska ha generösa öppettider, anpassade efter kommuninvånarnas behov och som bäst passar den verksamhet man bedriver.

Inriktningsmål: I biblioteket finns tillgång till läs- och studiero i en miljö som främjar goda möten.

Aktiviteter som berör detta är att verksamheten ska:

- Inrätta läs- och studieplatser i huvudbiblioteket
- I filialen i Grythyttan tillhandahålla och informera om lokal för nyttjande till föreningsmöten, även utanför bibliotekets öppettider.

4.3.2 Mötesplats och kulturcentrum

Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla och här ska man känna sig välkommen oavsett ålder, kön, etnisk härkomst eller social tillhörighet.

Folkbiblioteket ska uppfattas som en bred arena för kulturell verksamhet och olika slags upplevelser. Arrangemang ska även ske i samarbete med andra aktörer såsom kommunala verksamheter, studieförbund och föreningar.

Inriktningsmål: Folkbiblioteket erbjuder kulturaktiviteter regelbundet.

Aktiviteter som berör detta är att verksamheten ska:

- Erbjuder aktiviteter såsom bokprat, filmprat och författarbesök

4.3.3 Andra konstformer

Att läsa kan innebära så mycket mer än att läsa tidningar och böcker.

Biblioteket strävar efter att också erbjuda andra konstformer för att stimulera till läsning.

Inriktningsmål: I samverkan med andra erbjuda fler konstformer som lockar till läsning till exempel bilder, rörlig bild, filmer, dataspel, teater.

4.3.4 Utställningsverksamhet

I huvudbiblioteket finns en utställningslokal som upplåts till allmänheten för konst och hantverk.

4.3.5 Kulturarv

Biblioteket ska värna det lokala kulturarvet genom att tillhandahålla lokalhistoriska samlingar, referenslitteratur och andra medier till exempel lokalhistorisk film.

4.3.6 Medieplan (Bibliotekslagen § 6)

En medieplan ska finnas som rymmer en strategi för inköp, inköpsstöd från Kulturrådet, lån, digitala medier, barn- och ungdomslitteratur, medier för

personer med särskilda behov, medier på andra språk än svenska så att utbudet av medier präglas av allsidighet och kvalitet.

4.3.7 Digital delaktighet (Bibliotekslagen § 7)

Folkbiblioteket ska själv och i samverkan med till exempel folkbildningen utveckla strategier och metoder för att överbrygga den digitala klyfta som finns i samhället.

Inriktningsmål: Minska den digitala klyftan genom aktiviteter som hjälper medborgarna att lära sig hantera nya digitala tjänster i samhället.

4.3.8 Prioriterade grupper (Bibliotekslagen §§ 4-5, §6)

I uppdraget att driva ett folkbibliotek i Hällefors kommun ingår att tillgängliggöra biblioteket för alla och vara anpassat efter användarnas behov. Prioriterade grupper är barn och unga, personer med annat modersmål än svenska samt de nationella minoriteterna och personer med funktionsvariationer.

4.3.8.1 Barn och unga (Bibliotekslagen § 8)

Biblioteket har som mål att stimulera barns och ungas läsning, se kap 4.1. Kommunens folkbibliotek och skolbibliotek ska i sin verksamhet särskilt värna om barns och ungdomars perspektiv. Biblioteket genomför barnkonsekvensanalyser för hela biblioteksverksamheten utifrån barnens bästa.

Inriktningsmål: Öka delaktigheten på verksamheten bland barn och unga och ta tillvara deras behov och önskemål på ett sådant sätt att de också har inflytande på verksamheten.

4.3.8.2 Personer med annat modersmål än svenska samt de nationella minoriteterna (Bibliotekslagen § 5)

Personer med annat modersmål än svenska

För nyanlända och personer med annat modersmål än svenska ska biblioteket vara en central mötesplats med rum för språkcafé och liknande, läsning och studier, riktad familjeverksamhet och kulturaktiviteter.

Finskt förvaltningsområde

Hällefors kommun är finskt förvaltningsområde med en historia från svedjefinnarnas tid. Särskilda aktiviteter för finsktalande ska arrangeras av biblioteket och erbjuda litteraturavdelning för målgruppen.

Inriktningsmål: Stimulera läslust för de prioriterade grupperna.

Aktiviteter som berör detta är att verksamheten ska:

- Öka antalet nyinköp av litteratur på andra språk än svenska
- Öka antal nyinköp på lättläst svenska för alla åldrar
- Genomföra arrangemang för den finskspråkiga gruppen

4.3.8.3 Personer med funktionsvariationer

Bibliotekets personal besöker kommunens servicehus regelbundet. Depositioner av biblioteksböcker och andra medier finns utplacerade för de boende att låna. Hembesök görs efter önskemål utifrån den s.k. ”Boken

kommer”-service för den som inte har möjlighet att ta sig själv till folkbiblioteket.

Tillgänglighet till biblioteksservice för alla är av stor betydelse, vad gäller de fysiska lokalerna, litteratur och medier samt det virtuella biblioteket.

I väntrummen på folktandvården, vårdcentralen samt på apoteket finns depositioner av biblioteksböcker och andra medier placerade.

Inriktningsmål: Öka delaktigheten på verksamheten bland invånarna och tillvarata deras behov och önskemål.

Aktiviteter som berör detta är att verksamheten ska:

- Genomföra brukarenkäter samt inventera behovet hos de grupper som vanligen inte besöker biblioteket. Följs upp genom planer för förbättringsåtgärder
- Upprätta en handlingsplan för ökad tillgänglighet till de fysiska bibliotekslokalerna och det virtuella biblioteket för personer med funktionsvariationer
- Öka antalet nyinköp av anpassade medier såsom talböcker.
- Införa och marknadsföra *Boken kommer verksamhet* i kommunen
- Genomföra uppsökande verksamhet på grupp-, äldre- och trygghetsboenden

5 Skolbibliotek

Biblioteken i Hällefors och Grythyttan är integrerade folk- och skolbibliotek. Folkbibliotekets verksamhet syftar till att uppfylla Skollagens mål genom att med ett integrerat skolbibliotek samarbeta med BVC, förskola och skola. Skolbiblioteket ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande och stimulera till läsning.

Inköp av medier görs i samråd med förskola, grundskola och gymnasieskola/SFI.

5.1.1 Handlingsplan för skolbiblioteksverksamhet i grundskolan

En lokal handlingsplan är framtagen i samarbete mellan grundskola och bibliotek och beskriver hur samarbetet mellan bibliotek och skola ska ske. Den berör förskoleklass till och med årskurs 9 och beskriver vilka aktiviteter skolbiblioteksverksamheten ska innehålla för varje årskurs under ett läsår. Handlingsplanen utvärderas och revideras årligen.

Inriktningsmål: Stimulera barns och ungas läsning.

Aktiviteter som berör detta är att verksamheten ska:

- Utarbeta en plan för samverkan mellan bibliotek och förskola
- Erbjuder alla barn upp till 6 år minst 4 organiserade barnaktiviteter på biblioteket varje år i samverkan med förskolan
- Erbjuder ett regelbundet och nära läslustarbete med förskolorna
- Erbjuder plats för studier

5.1.2 Biblioteksråd

5.1.2.1 Skola och förskola

Ett biblioteksråd sammankallas av kommunen två gånger per år och har till uppgift att utveckla och ta fram planer för skolbiblioteken så att skollagen uppfylls. Biblioteksrådets verksamhet följs upp i separat utvärdering varje kalenderår.

Till biblioteksrådet hör även arbetsgrupper som består av lärare och

skolbibliotekarier. Bibliotekspersonal informerar skolan om hjälpmedel, inlästa läromedel mm.

5.1.2.2 Andra målgrupper

Syftet är att utveckla biblioteksverksamheten i samverkan och delaktighet sker genom att representanter från samhällets olika grupper sammankallas vid särskilda tillfällen inför större förändringar eller vid behov.

6 Uppföljning och utvärdering

Denna biblioteksplan är ett i första hand strategiskt och politiskt dokument som gäller 2017-2020. Till biblioteksplanen finns verksamhetsplaner för kommunens biblioteksverksamhet, folkbiblioteket och skolbiblioteket. Dessa revideras årligen av ansvarig inom respektive verksamhet utifrån intentionerna i den kommunövergripande biblioteksplanen. Hela biblioteksplanen revideras under år 2020 och återkommer till fullmäktige tillsammans med en samlad analys av hur intentionerna i planen förverkligats.

Bilaga 1: Bibliotekslagen

Bilaga 2: Handlingsplan för skolbiblioteksverksamheten

**HÄLLEFORS
KOMMUN**

Kultur och fritid 712 83 Hällefors
Besöksadress Sikforsvägen 15 Hällefors
Telefon 0591-641 00 vx • Fax 0591-109 76
kommun@hellefors.se